

PROGRAM EUROPY ŚRODKOWEJ

Program Europa Środkowa jest tworzony w oparciu o doświadczenia z poprzedniej edycji, Programu INTERREG IIB CADSES (obejmującego obszar Europy Środkowej, Adriatyckiej, Naddunajskiej i Południowo-Wschodniej). W nowym okresie programowania 2007-2013 podzielono obszar wsparcia na dwie części: Europę Środkową (w której znajduje się Polska) i Europę Południowo-Wschodnią.

Strona główna Programu - www.central2013.eu -

Do Programu dla Europy Środkowej należą terytoria:

Austrii (całe terytorium),
Czech (całe terytorium),
Niemiec (Badenia-Wirtembergia, Bawaria, Berlin, Brandenburgia, Mecklemburgia-Pomorze Przednie, Saksonia, Saksonia-Anhalt, Turyngia),
Polski (całe terytorium),
Słowacji (całe terytorium),
Słowenii (całe terytorium),
Ukrainy (obwody: Czerniowiecki, Iwano-Frankowski, Lwowski, Wołyń i Zakarpacie),
Węgier (całe terytorium),
Włoch (7 regionów: Emilia-Romagna, Friuli Venezia-Giulia, Liguria, Lombardia, Piemonte, Valle d'Aosta i Veneto oraz 2 autonomiczne prowincje: Bolzano i Trento).

Niektóre z regionów przynależą także do obszaru wsparcia z innych programów współpracy transnarodowej.

CEL GŁÓWNY

Główny cel Programu został sformułowany w oparciu o założenia i wnioski Agencji Lizbońskiej i Gothenburskiej.

Jest nim: Wzmocnienie spójności terytorialnej, promocja wewnętrznej integracji i poprawa konkurencyjności w Europie Środkowej. Cel główny można podzielić na 3 części.

1. **Spójność terytorialna** – dysproporcje terytorialne powodują nieoptymalną alokację zasobów i niższy poziom efektywności i konkurencyjności ekonomicznej, co w konsekwencji może zagrozić harmonijnemu rozwojowi gospodarczemu regionu, dlatego Program Europa Środkowa ustanawia cel spójności terytorialnej. Oznacza ona zrównoważoną dystrybucję różnego rodzaju ludzkich działalności, czyli równy dostęp wszystkich obywateli i podmiotów gospodarczych do wszelkiego rodzaju usług, niezależnie od terytorium, na jakim się znajdują. Spójność terytorialna oznacza przełożenie celów trwałego i zrównoważonego rozwoju na ramy terytorialne, w tym wypadku są to konkretne działania, które przyniosą bardziej optymalny podział dóbr i dostępu do usług.
2. **Integracja** – posiadająca wymiar społeczny, ekonomiczny i terytorialny odnosi się do zasady wolnego przepływu ludzi, dóbr, usług i kapitału w fizycznym, prawnym, społecznym i ekonomicznym wymiarze. W szczególności celem Programu Europa Środkowa jest zniesienie barier i umożliwienie swobodnej wymiany ludzi, dóbr, informacji i idei poprzez usprawnienie sieci komunikacyjnych i transportowych oraz poprawa dostępu do informacji. Różnorodność jest kluczowym strategicznym czynnikiem wpływającym na rozwój rolnictwa, przemysłu i turystyki. Silne relacje pomiędzy ośrodkami w regionie pomogą zintegrować obszar wewnętrznie, jak i zewnętrznie z resztą Europy. Aby zrealizować ten cel, można wykorzystać potencjał naturalnych elementów geograficznych, takich jak region Dunaju, Karpacki, Adriatycko-Alpejski, polsko-niemiecko-czeskie pogranicze lub euroregiony.
3. **Konkurencyjność** – rozumiana nie tylko jako wydajność gospodarczą, ale jako bardziej złożony kompleks, który obejmuje tak zwane miękkie czynniki, które wpływają pozytywnie na ekonomię (jakość życia, zrównoważenie, równość płci). Konkurencyjność w tym rozumieniu jest rozumiana jako zdolność do terytorialnego, kulturalnego i społecznego rozwoju wśród osób, firm i instytucji. Koncentracja regionalna i specjalizacja przekładają się na konkurencję w pozyskiwaniu inwestycji. Konkurencyjność stoi w bliskiej relacji z innowacyjnością, która utożsamia się z wiedzą przeniesioną w obszar rozwoju ekonomicznego. Podczas gdy wiedza i innowacyjność znajdują się w centrum zainteresowania Unii Europejskiej, Europa Środkowa wciąż w wielu dziedzinach nie spełnia norm pod względem rozwoju innowacyjności i społeczeństwa opartego na wiedzy. Dlatego celem Programu Europa Środkowa jest uaktywnienie innowacyjnych potencjałów regionu i rozwoju gospodarczego, a także złagodzenie negatywnych skutków niekontrolowanego rozwoju.

SPECYFIKA PROGRAMU

Projekty realizowane w ramach Programu dla Europy Środkowej powinny posiadać następujące cechy:

Charakter transnarodowy: współpraca pomiędzy co najmniej trzema partnerami z trzech różnych krajów objętych Programem, z których dwóch musi mieć udział finansowy w budżecie projektu i pochodzić z krajów członkowskich Unii Europejskiej,

Wielodyscyplinarne konsorcja partnerskie: partnerzy reprezentujący różne podmioty z różnych dziedzin,

Zorientowanie na rezultaty i faktyczne wdrażanie: tworzenie koncepcji stanowiących fundament dla przyszłych działań inwestycyjnych i konkretnych inicjatyw,

Podjęcie modelowe: generowanie przykładowych (modelowych i pilotażowych) rozwiązań służących rozwiązywaniu określonych problemów o szczególnym znaczeniu (w Programie dla Europy Środkowej możliwe są inwestycje pilotażowe),

Dostępność wiedzy: wykorzystanie wiedzy zdobytej w poprzednim okresie programowania, aktualnej wiedzy naukowej, odpowiednich narzędzi, a także rozpowszechnianie wiedzy w ramach projektów między partnerami (poprzez tworzenie zróżnicowanych konsorcjów partnerskich),

Zrównoważony rozwój: uwzględnienie 3 wymiarów rozwoju: ekologicznego, ekonomicznego i społecznego,

Innowacyjność: projekty powinny przyczyniać się do budowy społeczeństwa informacyjnego, zwiększenia inwestycji w innowacje i badania nad technologiami informacyjno-komunikacyjnymi,

Równość szans i niedyskryminacja: respektowanie równego statusu kobiet i mężczyzn.

Cel główny Programu będzie realizowany przez poniższe priorytety w poszczególnych obszarach interwencji:

Priorytet 1: Wspieranie innowacji na obszarze Europy Środkowej

1.1 Poprawa ramowych warunków dla innowacji

Poprzez:

Tworzenie mechanizmów wymiany i koordynacji dla działań i polityk innowacyjnych w całej Europie Środkowej pomiędzy głównymi aktorami systemu innowacyjnego (agencje rozwoju regionalnego, izby handlowe, uniwersytety, instytucje badawcze, MŚP, itd.) np. poprzez perspektywiczne inicjatywy,

Wspieranie zakładania i rozwoju ponadnarodowych klastrów w obszarach kluczowych dziedzin,

Tworzenie powiązań między organami władzy a instytucjami finansującymi dla stworzenia możliwości współfinansowania (programy finansowania, kapitał ryzyka, itd.) dla celów innowacji w całym obszarze współpracy,

Realizacja ponadnarodowej współpracy pomiędzy publicznymi i prywatnymi (regionalnymi) aktorami w dziedzinie innowacji,

Tworzenie i wspieranie instytucji odpowiedzialnych za transfer technologii ze szczególnym uwzględnieniem praktyk z zakresu transferu międzynarodowego i własności intelektualnej,

Wspieranie polityk mających na celu ułatwianie dostępu do placówek B+RT oraz ich wzajemnych powiązań.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Tworzenie Środkowoeuropejskich centrów wiedzy w kluczowych dla Programu dziedzinach,

Prowadzenie analiz kluczowych kompetencji,

Przygotowanie projektów inwestycji R&DT finansowanych z innych funduszy,

Wspólny rozwój i implementacja strategii innowacyjności w obszarze transnarodowym,

Wspieranie zaawansowanych technologicznie rozwiązań innowacyjności w obszarach transnarodowych,

Rozwój wspólnych instrumentów inżynierii finansowej wspierających R&TD dla małych i średnich przedsiębiorstw.

1.2 Tworzenie możliwości dla rozprzestrzeniania i stosowania innowacji

Poprzez:

Stymulowanie mechanizmów transferu technologii i wymiany wiedzy, w szczególności w regionach będących w mniej korzystnej sytuacji,

Współpracę instytucji odpowiedzialnych za transfer technologii z sektorem produkcji,

Ułatwienie dostępu do wiedzy naukowej i wykorzystania wiedzy już istniejącej,

Budowanie ponadnarodowych sieci współpracy pomiędzy odpowiednimi instytucjami badawczymi i szkolnictwa wyższego,

Nawiązywanie ukierunkowanej na konkretne zastosowania współpracy pomiędzy systemem badawczym a firmami,

Stwarzanie na poziomie transnarodowym warunków dla ułatwienia dostępu do zaawansowanych technologii.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Współpraca transnarodowa pomiędzy inkubatorami przemysłu w słabiej rozwiniętych i poindustrialnych, Rozwiązania modelowe poprawiające dostęp obywateli i przedsiębiorstw, zwłaszcza w regionach wiejskich, do infrastruktury informatycznej,

Rozwijanie powiązań pomiędzy MŚP i wirtualnymi klastrami w celu ich internacjonalizacji i rozwijania lepszego dostępu do technologii.

1.3 Wspieranie rozwoju wiedzy

Poprzez:

- Budowanie nowych i ulepszanie istniejących ponadnarodowych edukacyjnych i szkoleniowych sieci współpracy w szkolnictwie wyższym bądź kształceniu ustawicznym,
- Wdrażanie wspólnych strategii i planów działania dla wzmocnienia rozwoju wiedzy i zasobów ludzkich,
- Realizację wspólnych strategii do konfrontacji ze zmianami demograficznymi, migracją i drenażem mózgów,
- Nawiązanie ponadnarodowej współpracy pomiędzy placówkami szkoleniowymi i organizacjami obsługującymi rynek pracy,
- Promowanie akcji informacyjnych na temat rozprzestrzeniania technologii i rezultatów działań.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

- Konkretne projekty współpracy pomiędzy jednostkami szkoleniowymi na rynku pracy a specyficznymi programami szkolenia bezrobotnych w dziedzinie Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (TIK).
- Upowszechnianie wiedzy i rozwiązań zarządzania, które wpłyną na lepszą wydajność wykorzystania zasobów, lepsze warunki życia i mniej energochłonną gospodarkę zaadresowane głównie do transnarodowych sieci edukacyjnych.

Priorytet 2: Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności obszaru Europy Środkowej

2.1 Poprawa sieci połączeń Europy Środkowej

Poprzez:

- Wdrażanie rozwiązań transportowych z uwzględnieniem konkretnych potrzeb obszarów metropolitalnych, miejskich, wiejskich, oddalonych i odosobnionych oraz odosobnionych,
- Nawiązanie współpracy dla umożliwienia korzystania z europejskich portów morskich krajom bez dostępu do morza,
- Wdrażanie intermodalności i interoperacyjności systemów transportowych (drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego),
- Promowanie strategicznej współpracy pomiędzy Transeuropejskimi Korytarzami Transportowymi, jak i na ich obszarze,
- Oszacowanie i optymalizacja wpływu i potencjału najbardziej priorytetowych europejskich korytarzy transportowych i ich powiązań z sieciami krajowymi i regionalnymi, pod względem wykorzystania środków transportu efektywnych energetycznie oraz odpowiednich dla zrównoważonego rozwoju.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

- Utworzenie projektu Bramy Środkowoeuropejskiej integrującej sieci transportowe w regionie,
- Wspólne tworzenie centrów wiedzy o kolei transnarodowej i rozwój transnarodowych planów działania w dziedzinie technicznej harmonizacji i interoperacyjności sieci kolejowych w ciągu najbliższych 15 lat,
- Wspólne rozwijanie narzędzi interoperacyjności systemów transportowych,
- Studia nad bilansem kosztów i efektów dla superszybkich korytarzy w Europie Środkowej.

2.2 Rozwój współpracy w dziedzinie logistyki transportu multimodalnego

Poprzez:

- Nawiązywanie współpracy pomiędzy centrami i sieciami logistycznymi,
- Rozwijanie technologii informatyczno-komunikacyjnych (ICT) dla współpracy w logistyce,
- Współpracę pomiędzy platformami intermodalnymi i logistycznymi,
- Realizację logistycznych rozwiązań multimodalnych.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Wspólny rozwój transnarodowych logistycznych narzędzi TIK,
Przygotowanie inwestycji na konkretne sieci logistyczne.

2.3 Promowanie mobilności bezpiecznej i zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju

Poprzez:

Dzielenie się doświadczeniem związanym z przygotowaniem i wdrożeniem rozwiązań dla transportu bezpiecznego i zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju,

Opracowanie zaawansowanych technologicznie rozwiązań dla zarządzania ruchem (np. w oparciu o system Galileo),

Wspieranie jakości i atrakcyjności publicznego transportu miejskiego,

Realizacja innowacyjnych rozwiązań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju dotyczących uciążliwości transportowych (rozwiązanie problemu tłoku na drogach, pobieranie opłat za korzystanie z dróg, integrowanie kosztów zewnętrznych itd.),

Wspieranie wdrażania, opracowania strategii i przygotowanie decyzji politycznych dla zwiększenia bezpieczeństwa w transporcie,

Zastosowanie strategii wykorzystania analizy zgodności ze standardami bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju dla potrzeb głównych systemów infrastruktury transportowej,

Stosowanie rozwiązań i strategii mających na celu złagodzenie negatywnych skutków projektów z zakresu transportu,

Realizacja innowacyjnych koncepcji transportowych odpowiadających zmieniającej się sytuacji demograficznej,

Wspieranie działania dla poprawy jakości transportu w miastach.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Badania szacunkowe nad systemem transportu publicznego w małych i średnich miastach,
Techniczna i prawna harmonizacja ram dotyczących transportu niebezpiecznych towarów,
Systemy informacji transportu publicznego.

2.4 Technologie informatyczno-komunikacyjne i rozwiązania alternatywne dla zwiększenia dostępu

Poprzez:

Promowanie ICT dla dostępu do usług publicznych i zapewnienia takich usług (e-urząd, e-nauczanie),
Zastosowanie ICT jako instrumentu zmniejszania ponadnarodowego ruchu (video-konferencje, strony internetowe, zarządzanie łańcuchem dostaw),

Zastosowanie ICT w tworzeniu wydajnych systemów zarządzania ruchem i systemów informatycznych do obsługi ruchu ponadnarodowego,

Poprawa dostępu do infrastruktury i ogólnych usług za pośrednictwem alternatywnych rozwiązań dla zwiększenia mobilności.

Przykład projektu (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Transnarodowy rozwój systemów zarządzania przepływem TIK w regionach zurbanizowanych w Środkowej Europie.

Priorytet 3: Odpowiedzialne korzystanie ze środowiska

3.1 Rozwój wysokiej jakości środowiska poprzez zarządzanie naturalnymi zasobami i dziedzictwem Poprzez

Prowadzenie wspólnych działań mających na celu utrzymanie i zagospodarowanie obszarów naturalnych, chronionych i krajobrazów (krajobrazów zagrożonych biodegradacją, zlewisk rzecznych, lasów, krajobrazów kulturowych, obszarów przybrzeżnych itd.),

Wspólne działania dla wzmocnienia bioróżnorodności gatunków i roślin,
Realizacja wspólnych strategii wykorzystania zasobów naturalnych i dziedzictwa,
Opracowanie i wdrażanie wspólnych strategii i planów działań dla złagodzenia zmian klimatycznych,
Rekultywacja obszarów zdegradowanych, takich jak tereny pogórnice, sjażone, bądź przemysłowe,
Opracowanie zintegrowanego systemu kontroli środowiska w celu podejmowania działań prewencyjnych i środków zaradczych.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Projekty inwestycji zarządzania wodnego,
Transnarodowe centra wymiany wiedzy na temat zarządzania w dorzeczach,
Wspólne transnarodowe strategie zarządzania nieużytkami,
Transnarodowe centra kompetencyjne dla regeneracji poindustrialnych obszarów miejskich.

3.2 Redukcja ryzyka i wpływu zagrożeń naturalnych i wywołanych działalnością człowieka

Poprzez:

Koordinowanie praktyk zintegrowanego zarządzania ryzykiem pomiędzy różnymi obszarami i sektorami (np. planowania przestrzennego, obrony cywilnej, przemysłu, infrastruktury, leśnictwa, zaopatrzenia w wodę, zdrowia, zarządzania ryzykiem powodziowym),

Ulepszanie, integrowanie i harmonizowanie standardów szacowania ryzyka i zarządzania ryzykiem (wytyczne, strategie, kwalifikacje, praktyki itd.),

Wdrażanie strategii komunikacyjnych / narzędzi zwiększenia świadomości ryzyka,

Czerpanie z regionalnych polityk i systemów zarządzania dla zapobiegania ryzyku w wielu sektorach,

Wdrażanie metod szacowania ryzyka związanego z jakością środowiska.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Transnarodowy projekt integracji zarządzania ryzykiem powodziowym,
Platforma monitorująca dla transnarodowego zagrożenia powodziowego.

3.3 Wspieranie wykorzystywania źródeł energii odnawialnej i zwiększenia efektywności energetycznej

Poprzez:

Opracowanie wspólnej strategii oszczędzania energii i efektywności energetycznej,

Wdrażanie wyważonych strategii zastosowania i eksploatacji zasobów energii odnawialnej i endogenicznej (wiatr, woda, energia słoneczna, biomasa, hydroenergia, biopaliwa...),

Transfer technologii z nauki, przemysłu i polityka dotycząca potencjalnych negatywnych skutków produkcji odnawialnych źródeł energii,

Opracowanie innowacyjnych działań wykorzystywania zasobów energii odnawialnej w transporcie.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Transnarodowe plany działań w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych (komunalnych, transportowych, przemysłowych),

Utworzenie transnarodowego Centrum Rozwoju Bioenergetycznego promującego używanie bioenergii i

regionalnych łańcuchów wartości dodanej, pomagających decydom w zdobywaniu informacji o regionalnych zasobach bioenergetycznych,

Przygotowanie inwestycji pod działania energooszczędne w dużych skupiskach populacyjnych,

Integracyjne koncepcje energetyczne,

Integracyjne koncepcje i plany działań w celu zredukowania emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia wydajności energetycznej.

3.4 Wspieranie przyjaznych dla środowiska technologii i działań

Poprzez:

Promowanie zrównoważonej produkcji i konsumpcji ze szczególnym uwzględnieniem regionalnych łańcuchów wartości dodanej,

Wspieranie miejskich i regionalnych technologii (gospodarka wodna i zagospodarowanie odpadów...) i opracowanie praktycznych rozwiązań z zastosowaniem ekologicznych technologii dla lokalnych i regionalnych dostawców infrastruktury,

Promowanie ponadnarodowych sposobów motywacji (programy nagród, sieciowe platformy wyróżniania optymalnych działań, certyfikaty) do innowacji ekologicznych,

Stosowanie ekologicznych technologii w procesach produkcji,

Opracowanie zintegrowanych systemów zarządzania środowiskiem i wprowadzenie przyjaznych środowisku praktyk (gospodarka wodna, zagospodarowanie odpadów),

Wdrażanie polityk, strategii i technologii dla budownictwa nie naruszającego równowagi ekologicznej (mieszkalnictwo, obiekty instytucji handlowych i publicznych).

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Wspólne akcje promocji procesów czystej produkcji w przemyśle,

Transnarodowe Środowiskowe Centrum Produkcyjne zachęcające władze lokalne i regionalne do używania przyjaznych środowisku technologii w procesach produkcyjnych,

Transnarodowe centrum doskonalenia dla redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Priorytet 4: Podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności regionów i miast

4.1 Rozwój policentrycznych struktur osiedlenia oraz współpracy terytorialnej

Poprzez:

Wdrażanie zintegrowanych miejskich i regionalnych strategii rozwoju oraz lepszych warunków dla inwestycji,

Ustanowienie trwałej współpracy obszarów metropolitalnych, jak również małych i średnich miast oraz ich aglomeracji i stowarzyszeń w kwestiach o wspólnym znaczeniu, w kontekście ponadnarodowym,

Podjęcie działań na rzecz relacji miasto-wieś przy zoptymalizowanych przepływach materialnych oraz zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju miejskiego (np. rozwiązania kwestii niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zabudowy miejskiej),

Współpraca na rzecz nowych rozwiązań w zakresie rekultywacji i przekształceń miejskich i podmiejskich obszarów funkcjonalnych,

Stworzenie ponadnarodowych sieci współpracy miast i regionów dla zoptymalizowania wspólnego wykorzystania infrastruktury, usług oraz obiektów wypoczynkowych i rekreacyjnych,

Wdrożenie strategicznych działań w celu zoptymalizowania struktury ośrodków miejskich oraz ulepszenia aktywnych powiązań między ośrodkami miejskimi,

Wspierania działań dla poprawy jakości środowiska i otwartych przestrzeni w miastach.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Stworzenie trwałej sieci współpracy pomiędzy miastami w bliskiej obecności, uwzględnienia

komplementarności ich funkcji w celu zwiększenia ich ogólnej konkurencyjności (na przykład pomiędzy miastami granicznymi, turystycznymi, uniwersyteckimi i przemysłowymi),

Platformy współpracy miejskiej przygotowujące inwestycje w dziedzinach strategicznych (klastry, parki naukowe, itd.)

Wypracowanie i zastosowanie innowacyjnych rozwiązań w celu zwalczania barier inwestycyjnych, budowlanych i braków infrastrukturalnych w rozwoju miejskim,

Wypracowanie transnarodowych narzędzi przewidywania procesów podmiejskich w małych i średnich miastach.

4.2 Uwzględnienie terytorialnych skutków zmian demograficzno-społecznych na rozwój miejski i regionalny

Poprzez:

Stosowanie innowacyjnych rozwiązań kwestii dostaw usług oraz adaptacji i dostarczenia kluczowych usług i infrastruktury (system służby zdrowia, gospodarki wodnej, mieszkalnictwa, itd.),

Wspieranie działań dla przystosowania się miast i regionów do potrzeb konkretnych grup ludności (np. osób starszych, jednoosobowych gospodarstw domowych, osób niepełnosprawnych...),

Wdrażanie ponadnarodowych strategii przeciwdziałania segregacji społecznej i przestrzennej oraz włączenia aspektów udziału obywateli we wczesnej fazie planowania,

Promowanie działań na rzecz zapewnienia dostawy usług publicznych w pobliże osiedli mieszkalnych,

Opracowanie i zastosowanie innowacyjnych rozwiązań kwestii utrudnień w rozwoju miejskim (np. mieszkalnictwo, infrastruktura usług, przeciążenia ruchu, bariery inwestycyjne, ograniczony obszar dla rozwoju mieszkalnictwa i przemysłu),

Stosowanie nowych technologii urbanistycznych mających przynieść innowacyjne i efektywne rozwiązania kwestii usług publicznych,

Podjęcie międzysektorowych działań celem adaptacji zasobów mieszkalnych do bieżących potrzeb (np. regeneracja terenów mieszkalnych) i włączenia mieszkalnictwa do polityki rozwoju miejskiego i regionalnego).

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Rozwój i zastosowanie nowoczesnych, wydajnych, rozsądnych cenowo u łatwo dostępnych usług (zdrowia publicznego, usług społecznych, szkolenia, dostaw, administracji publicznej) które odpowiadałyby nadchodzącym zmianom demograficznym (starzejącemu się społeczeństwu, malejącej populacji, różnicom etnicznym, dywersyfikacji stylu życia, itd.),

Transnarodowe centrum kompetencyjne dostarczające rozwiązań w dziedzinie dostępu i usług publicznych na terenach słabo zaludnionych,

Projekt dla centrów społecznych przygotowujących inwestycje w dziedzinie mobilnych regionalnych usług (zdrowia publicznego, pomocy dla osób starszych, itd.).

4.3 Kapitalizacja zasobów kulturowych dla uatrakcyjnienia miast i regionów

Poprzez:

Stwarzanie możliwości, za pomocą innowacyjnych strategii zarządzania, dla ochrony, konserwacji i eksploatacji zasobów kulturowych (miejsc, struktur, krajobrazów, obiektów) zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju,

Promowanie waloryzacji tradycyjnych działań i wiedzy,

Podjęcie strategicznych działań mających na celu generowanie dochodu i zatrudnienia poprzez zintegrowane koncepcje kulturowe i gospodarcze,

Wykorzystanie strategii wzmacniania kulturowych aspektów regionów,

Wykorzystywanie i zachowanie tradycyjnej wiedzy i kompetencji związanych z dziedzictwem kulturowym,

Stosowanie nowych form zarządzania dziedzictwem miejskim/kulturowym, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału naturalnego i społecznego oraz możliwymi skutkami ubocznymi dla środowiska i

społeczeństwa w dłuższej perspektywie czasowej.

Przykłady projektów (ze szkicu programu z 21 grudnia 2006 roku):

Zarządzanie dziedzictwem kulturowym, promocja wartości kulturowych na większych obszarach,
Transnarodowe centrum kompetencyjne dla utrzymania zasobów kulturalnych w regionach słabo
rozwinętych i peryferyjnych z użyciem Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych,
Transnarodowa współpraca nad przygotowaniem inwestycji pod „szlaki kulturalne” w Europie
Środkowej,
Utworzenie współpracy pomiędzy miejscami historycznymi i muzeami.

BUDŻET PROGRAMU

Całkowity budżet Programu dla Europy Środkowej wynosi około 298 mln euro, w tym dofinansowanie z EFRR ma wynieść około 246 mln euro.

Institucje z Polski, Czech, Węgier, Słowacji i Słowenii otrzymują zwrot do 85% kosztów kwalifikowanych, natomiast z Austrii, Niemiec i Włoch - do 75% kosztów kwalifikowanych.

W ramach projektu do 20% budżetu EFRR może zostać przeznaczony na działania dla partnerów z UE z poza obszaru wsparcia programu. Do 10% budżetu EFRR może zostać przeznaczony na działania dla partnerów z państw trzecich.

BENEFICJENCI PROGRAMU

W Programie dla Europy Środkowej partnerami projektowymi mogą być:

władze publiczne szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego takie jak ministerstwa, samorządy regionalne, jednostki administracyjne, samorządy miejskie i ich wydziały oraz pokrewne agencje o charakterze publicznym

jednostki równorzędne organom publicznym (Public Equivalent Bodies), takie jak stowarzyszenia rozwoju regionalnego oraz agencje innowacyjności i rozwoju. Oznacza to jakąkolwiek jednostkę

ustanowioną zgodnie z prawem publicznym lub prywatnym w konkretnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym, nie mającą charakteru przemysłowego ani handlowego;

posiadającą osobowość prawną;

finansowaną w większej części przez państwowe, regionalne lub lokalne władze, lub przez inne podmioty podległe prawu publicznemu lub podlegające tym podmiotom w zakresie nadzoru kierowniczego lub posiadające radę organizacyjną, kierowniczą lub nadzorczą, ponad połowa której wyznaczana jest przez państwowe, regionalne bądź lokalne władze lub inne podmioty podległe prawu publicznemu.

Institucje prywatne, w tym prywatne firmy

Organizacje międzynarodowe działające w świetle krajowego prawa któregośkolwiek z państw członkowskich Programu dla Europy Środkowej

KONTAKT

Wspólny Sekretariat Techniczny

Joint Technical Secretariat
Museumsstrasse 3/A/III
A-1070 Vienna
Austria
Tel. +43 1 4000 76142

E-mail: info@central2013.eu
www.central2013.eu

Międzynarodowy Punkt Kontaktowy (Katowice):
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
ul. Mickiewicza 15, 40-951 Katowice
osoba do kontaktu: Monika Strojcka-Gevorgyan
Tel. (32) 253 90 08
E-mail: Monika.Strojcka-Gevorgyan@mrr.gov.pl
www.interreg.gov.pl